

Nationell uppföljning av kvinnors hälsa

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

Graviditetsenkäten

Graviditetsenkäten genomförs inom ramen för överenskommelsen med regeringen om en förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa, och kommer att pågå t.o.m. 2022.

Syftet med enkäten är att i en bred satsning fånga gravida och nyblivna mammors hälsa och erfarenheter av vården under graviditet, förlossning och året efter förlossning. Enkäten finns på 1177.se i tre olika delar och kan besvaras av kvinnor som:

- är i graviditetsvecka 25
- fött barn för åtta veckor sedan
- fött barn för ett år sedan.

Starten är 1 oktober, alla kvinnor enl. ovan ingår direkt från start. Barnmorskorna informerar alla gravida.

BVC:s uppgift är att lämna en informationsbroschyr, som till en början endast kan ges till svensktalande. Delas ut vid:

- 6-8 veckorsbesöket t.o.m. 31/12 2020
- 12 månadersbesöket t.o.m. 31/7 2021.

Mamman skall logga in på 1177.se och slå på aviseringar för att få en automatisk påminnelse om att det finns en enkät att fylla i.

Broschyrer samt affisch till väntrummet skickas till er BVC i slutet av september.

Maria Lind
Vårdutvecklare

Vi behöver er hjälp!!!

Vi på Centrala Barnhälsovårdsenheten (CBHV) får ingen automatisk information när ni får en ny kollega eller en ny chef. Vi vill att ni meddelar namn och datum när de börjar sitt arbete hos er, så att vi kan fixa inloggningsar och skicka ut välkomstinformation. Tack!

Maria Lind

Innehåll

Graviditetsenkäten	1
Vi behöver er hjälp	1
Utbildningar i höst	1
Rikshandboken	2
Barnkonventionen	2
Ikterus hos nyfödda på BVC	2
Åtgärder vid kort tungband på BVC ..	3
Vaccination mot vattkoppor på BVC .	3
Barn och ungas röster om corona ..	4
Barnhälsovård under covid-19	4

Utbildningar i höst

- Barnkonventionen på BVC 17, 29/9 och 1/10.
- EPDS för dig som är ny på BVC 17/9 och 19/11.
- Amningsutbildning 6, 7, 21, 22/10.
- Audiologscreening för dig som är ny på BVC 15/10.
- Allergi på BVC 19/10.
- Synundersökning för dig som är ny på BVC 26/10.
- Introduktionsutbildning på BVC för distriktsläkare och BHV-sjuksköterskor som arbetat ett år eller kortare på BVC 5, 12, 16/11.

Rikshandboken

Nyhetsbrev – Prenumerera på senaste nytt från Rikshandboken direkt i din inbox:

<https://www.rikshandboken-bhv.se/rhb/om-rikshandboken/nyhetsbrev/>

Maria Lind

Barnkonventionen artikel 12

- Konventionsstaterna ska tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.
- För detta ändamål ska barnet, i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet, särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom en företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med nationella procedurregler.

Barn får sällan yttra sig i vårdnadskonflikter – Lyssna på inslag i P1 [Sveriges Radio sr.se/P1-morgon](https://sverigesradio.se/P1-morgon)

Maria Lind

Ikterus hos nyfödda på BVC

Våra lokala rutiner har ändrats för hänvisning av nyfödda på BVC med gulsot.

På BVC bör man vid de första kontakterna vara uppmärksam på ikterus (gulsot) hos nyfödda. Den fysiologiska gulsoten försvinner vanligtvis under andra levnadsveckan. En liten del av barnen förblir gula även efter detta. Det kan då bero på annan bakomliggande sjukdom, även om barnet ter sig välmående. Flera av dessa sjukdomar är i ett tidigt skede symtomfattiga, förutom gulheten, men behöver omhändertas tidigt för att minimera komplikationer.

Provtagning och hänvisning

Blodprovstagning/bedömning rekommenderas samma dag/nästkommande dag vid

- tilltagande gulsot 0-2 veckor
 - ofta med gulhet även på nedre extremiteterna (inte bara bål), i kombination med matningssvårigheter, viktnedgång och slöhet
- gulsot efter 3 veckor (prolongerad ikterus)
 - oavsett om barnet är piggt, välmående och går upp i vikt eller minskande gulhet

med

- akut remiss till Barnmottagning USÖ och telefonkontakt till sjuksköterska på barnmottagningen (tfn: 21085)
- telefonkontakt till Barnmottagningen Karlskoga (tfn: 66004)

Läs mera om nyföddhetsgulsot i [Rikshandboken](#).

Leif Ekholm

Barnhälsovårdsöverläkare

Åtgärder vid kort tungband på BVC

Cirka 4-10 procent av alla barn som föds har kort tungband, det är något vanligare hos pojkar än hos flickor. Många barn med kort tungband har inga besvär eller symtom alls. Det finns dock en del barn som kan ha amningssvårigheter, t.ex. svårt att få tag om bröstvårtan, svårt att skapa ett ordentligt vacuum. Greppet om bröstet släpper därför ofta och orsakar smärta vid amning för modern.

I dagsläget finns inga nationella riktlinjer och forskningen är mångtydig men den kliniska erfarenheten är att det finns tillfällen då kort tungband kan förorsaka amningsproblem som skulle kunna avhjälpas med klipp av tungband.

För de flesta familjer, även för de barn som har ett kort tungband, kommer råd kring handmjölkning, bra tag och olika amningspositioner vara till hjälp och göra att amningen fungerar bra. Forskningen tyder på att hos ca 20 procent av de barn som har ett kort tungband är inte råd och stöd tillräckligt för att uppnå en väl fungerande amning utan tungbandet behöver klippas (d.v.s. 80 procent av alla barn med kort tungband behöver inget klipp).

BHV-sjuksköterskans anamnes innefattar:

- Utvärdering av amningsstödjande insatser
- Fynd vid [amningsobservation](#)
- Bedömning av barnets sugförmåga
- Är barnets viktuppgång som förväntat?
- Fortsatt smärtsam amning trots adekvat stöd
- Sår på bröstvårtor relaterat till att barnet inte kan ta ett bra tag
- Behov av att använda amningsnapp då enda synliga orsaken till amningssvårigheter är tungbandet

Om misstanke om kort tungband gör BHV-sjuksköterskan en [amningsobservation](#) innan eventuell remiss skickas till Öron näsa hals (ÖNH) mottagningen på USÖ.

- Remissen ska vara rutinmärkt.
- Skriv under "diagnos/fråga": bedömning och eventuell åtgärd av kort tungband inom 1 vecka.
- Viktigt att information från BHV-sjuksköterskans amningsobservation, samt viktförändring kommer med på remissen.
- Patienten skall bedömas av Öron näs- och halsmottagningen och eventuellt åtgärdas inom 1 vecka från att remissen är skickad.

Obs! Regionens vårdrutiner är att remiss ska skivas till ÖNH på USÖ. Om familjen vill använda sin rätt att välja annan vårdgivare, och den finns i en region med remisskrav måste remiss bedömas och skrivas av läkare i primärvården. Det gäller t.ex. för remiss till ÖNH i Region Stockholm.

Läs mera om [Tungband i Rikshandboken](#) – inom kort kommer ett Regionalt tillägg att publiceras för Örebro.

Leif Ekholm

Vaccination mot vattkoppor på BVC

Det diskuteras på Folkhälsomyndigheten om vaccination mot varicella (vattkoppor) ska ingå idet allmänna barnvaccinationsprogrammet. Pga. av Coronapandemin så har frågan blivit "liggande" men besked förväntas inom en relativ kort tid. För beslut har myndigheten flera aspekter att bedöma bl.a. etik och kostnader. Flera länder vaccinerar mot vattkoppor i sina program, t.ex. Finland.

Region Örebro län har haft lite olika rutiner för vaccination mot vattkoppor men det blir oftast bäst och tryggast för familjen om BVC utför vaccinationen istället för att hänvisa familjen till en vaccinationsmottagning.

Centrala BHV-enheten rekommenderar därför att BVC vaccinerar mot vattkoppor om föräldrarna frågar om vaccination och vill ha sitt barn vaccinerat. Om vårdnadshavarna har frågor om vaccination mot vattkoppor bör BVC vara allmänt positiv till vaccinationen men så länge det inte finns ett nationellt program så ska BVC aktivt inte rekommendera vaccination till alla barn.

Vårdnadshavarna ska enligt Avgiftshandboken betala en avgift för vaccination mot vattkoppor på f.n. 620 kr/dos.

Vaccination kan ges från 9 månaders ålder och ges med 2 doser-----Den andra dosen bör ges tidigast 3 månader efter den första dosen. Hos barn äldre än 12 månader kan andra dosen ges med kortare intervall men aldrig kortare intervall än 4 veckor (rättat 2021-10-19). Vaccinationen kan kombineras med andra vacciner men på olika injektionsställen. Levande vacciner kan administreras samtidigt eller med 4 veckors intervall. Vaccination mot vattkoppor ska ordinerars av läkare.

Varilrix är ett levande vaccin precis och är, som även t.ex. vaccin mot mässling, kontraindicerat hos personer med svår humoral eller cellulär immunbrist som primär eller förvärvad immunbrist, vid tecken på bristande cellulär immunkompetens (leukemi, lymfom, hiv-infektion) och vid immunosuppressiv behandling (läs mera på FASS).

Om tuberkulintestning (TST/PPD) måste genomföras ska det utföras före eller samtidigt som vaccineringen eftersom levande virala vacciner kan orsaka en tillfällig nedsättning av tuberkulinkänsligheten i huden upp till 6 veckor.

Dokumentation görs med fördel i eWEAVE Core/Growth. Vaccination mot vattkoppor finns inte i BHVsystem.

Leif Ekholm

Spännande och intressant läsning

Barn och ungas röster om corona

– En undersökning med barn och unga 4–18 år om coronapandemin våren 2020

Länsförsäkringars Forskningsfond och Uppsala Universitet har genomfört en unik studie där över 1 000 barn och unga i åldern 4–18 år har gett sin syn på coronapandemin och delat med sig av sin oro och sina tankar.

Enkätsvaren visade övertygande att barn 4–6 år förmår att uttrycka sina tankar och känslor på ett mycket bra sätt om något så abstrakt som en pandemi, bara de ges tillfälle och får rätt sorts frågor.

https://www.pubcare.uu.se/digitalAssets/865/c_865168-l_3-k_final-barn-och-unga-om-corona_juli_2020.pdf

Maria Lind

Barnhälsovård under Covid-19-pandemin

Nationella arbetsgruppen för barnhälsovård har kommit med uppdaterade rekommendationer september 2020. Barnhälsovården är en viktig folkhälsoarena som bevakar de yngsta barnens rätt till hälsa och tillgång till hälsovård. Verksamheten har högt förtroende och har en unik kontakt med i stort sett alla barnfamiljer och har i rådande situation och i fortsättningen en mycket viktig roll i att ta hand om barn och familjer samt ge stöd och möta föräldrars frågor vid oro. Särskilt viktigt är att nå de familjer som har svårare att ta till sig information på svenska. Barnhälsovården erbjuder ett jämställt föräldraskapsstöd och båda föräldrar är välkomna till barnhälsovårdens besök, samtal och föräldragrupper.

Barnhälsovårdens nationella program ska följas i så stor utsträckning som möjligt. Vid ökad smittspridning i samhället, sämre tillgång till personal (pga. egen sjukdom, vård av sjukt barn eller omplacering till annan verksamhet), kan det bli nödvändigt med återgång till tidigare rekommendationer och prioriteringar. Rekommendationerna är övergripande och anpassas efter rådande epidemiologiskt läge, nationella och regionala riktlinjer samt arbetsbelastning och personalsituation.

- Barn, föräldrar och personal ska vara friska vid fysiska möten på BVC.
- Fysisk distansering, när det är möjligt, basala hygienregler måste alltid tillämpas.
- Barnhälsovårdsprogrammet följs i sin helhet. Alla barn har rätt till sina hälsobesök, inklusive hembesök, och vaccinationer.
- Riktade besök ska erbjudas frikostigt vid behov.
- Båda föräldrarna, eller annan närstående, är välkomna till BVC.
- Föräldragrupper och liknande aktiviteter i grupp bör erbjudas om det finns tillgång till personal samt lämpliga och anpassade lokaler. Gruppstorleken anpassas till möjligheten till att hålla avstånd.
- BVC bör om möjligt ha egen ingång, eget väntrum och leksaker som går att rengöra.
- Skyddsutrustning kan övervägas i de fall personal eller förälder känner oro eller tillhör riskgrupp, enligt regionala/lokala rutiner.
- Digitala möten, telefon bör användas vid behov.

Folkhälsomyndigheten

Få barn och unga drabbas allvarligt av covid-19. Barn får ofta mildare symtom än vuxna och har mycket liten risk att behöva vårdas på sjukhus till följd av covid-19. Då de får mildare symtom smittar de sannolikt i lägre utsträckning än vuxna. När kan förskolebarn vara i förskolan och när bör de vara hemma vid misstänkt covid-19.

- [Information till förskola, grundskola och gymnasier om covid-19 — Folkhälsomyndigheten](#)
- Förskolebarn och testning för covid-19
[Vägledning för påvisning av pågående covid-19 hos barn och unga — Folkhälsomyndigheten](#)
- [Frågor och svar om covid-19 för barn och unga — Folkhälsomyndigheten](#)

Rikshandboken BHV

- [Information om coronavirus och covid-19 - Rikshandboken i barnhälsovård](#)

Centrala BHV-enheten

- [Covid-19](#)

Leif Ekholm